

A lap szellemi részét

illető minden közlemény a szerkesztő
séghez intézendő.

Kiadó-hivatal:

Bekete Sándor könyvkereskedésében.
A lap anyagi részét illető külde-
mények (előfizetési pénz, kiadás körüli
panaszok, hirdetések), a kiadóhiva-
talhoz intézendők.

Egyes szám: 12 fillér.

ZENTAI KÖZLÖNY

HELYI ÉS VIDÉKI ÉRDEKŰ HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Zentán házhoz küldve 1 évre 6 koro-
na, félévre 3 korona. Tanítók és 100
koronáig díjazott hivatalnokoknak
egész évre 5 korona.
Vidékre postán 8 korona.

Hirdetések:

épügy mint az előfizetések a „Zenta
Közlöny” kiadóhivatalába küldendő.
Hirdetési díj egy négyszög centimé-
terért 5 fill.

A nyílt-tér sora 20 fillér.

Egyes szám: 12 fillér.

Tanév-nyitó beszéd a főgimnáziumban.

Tartotta SZÜCS LAJOS főgimn. igazgató.*)

Igen tisztelt Közönség!

Tekintetes Tanári kar!

Kedves Tanulóifjak!

Új iskolaévi munkánkat ismét Istennel kezdjük, kérvém őt, hogy tanulóifjuságunk értelmét felvilágosítsa, szívét megtisztítsa, akaratát a jóra serkentse, hogy az ifjúság testi s lelki erőit megedzve az iskolai év folyamán minél nagyobb dicsőséggel bevegye a tudomány, műveltség s a nemes erkölcs büszke várát.

Hogy ez bizonyosan bekövetkezzék, a pihenéssel, szórakozással fel kell hagyni s komoly munkához kell látni. „Segíts magadon s az Isten is segít” — mondja a közmondás; azonban az általunk megkezdendő munkában a tanuló nincsen magára hagyva. Munkájában vezetik őt jó tanárai s támogatják szülői, kiknek boldogsága elválaszthatatlan az ő boldogulásától.

Egy szóval: új munkára sorakozunk s ebben a munkában részt kell venniök a tanároknak, tanulóifjaknak s a szülőknek egyaránt. Tekintsük, hogyan miben?

A tanári kar a vezetésére bizott ifjúságot szeretettel öleli magához s neveléséről és tanításáról legjobb tudása szerint gondoskodik.

A nevelés tekintetében legelőül áll a kisebb tanulók szoktatása s a fegyelmezés, mely nemcsak a tanítás lehetővé tétele szempontjából szükséges, hanem arra is, hogy a tanulót a társadalmi életben való szereplésre előkészítse.

A tanulók nevelése vallásos, erkölcsös, hazafias és emberies alapokon nyugszik, hogy őket az élet küzdelmei ellen felvértezve biztos diadalra segítsük.

A vallásos kötelességek lelkiismeretes teljesítését megalkuvás nélkül szigorúan megköveteljük s kérjük a t. szülőket hogy bennünket úgy ebben, mint mindabban, mi gyermekeik üdvét, boldogságát előmozdítja, támogatásnak. Gyermekeik vallásos kötelességeinek teljesítését: a naponkénti imádságok elvégzését, az isteni tiszteletben való részvételt s a vallás lényegéhez tartozó egyéb események teljesítését következetesen megköveteljük s az eredményt példájukkal mozdítsák elő.

A különböző nemzetek társadalmi légköre erkölcsi szempontból nem épen megnyugtató. Fájdalom! — a miénkről sem igen mondhatunk mást s ez bizonyára összefügg a vallásos érzés lanyhulásával. Ez a tény kettős kötelességet ró reánk: a védekezés és az alkotás kötelességét. Ha tűz van a városban, minden eszközt felhasználunk, hogy házunkat megvédjük s ha a tető megrongálódott, sietünk kijavítani. Az erkölcselenség, melyet az ifjabb nemzedék úgyszólván a levegővel szí magába, még a tűzvésznél is veszedelmesebb, mert a családokéval együtt a nemzetek létalapjait

*)A nevelés-oktatásra annyira üdvös hatást keltő beszéd közléséhez jutottunk a szerző szives engedelmével. Mulasztást követtünk volna el, ha azt lapunkban nem közöljük. Sok szülő hallgatta meg a kiváló pedagógus szakszerű beszédét, de hogy még azok is hasznukra fordíthassák, kik bármely okból nem hallgathatták meg, közreadjuk azt egész terjedelmében. — Szerk.

is megsemmisíti. Övjük tehát az ifjakat a rossz társaságtól, a bűnre vezető alkalmától, a rossz könyvek olvasásától, miről alább bővebben szolok s mindentől, mi lelkiüket megmetyelzheti. Ha pedig a legnagyobb elővigyázat dacára is bajt észlelnék gyermekeik erkölcsi világában, ne habozzanak azt az osztályfőnök uraknak, vagy az ő közvetítésükkel az igazgatónak tudomására jutatni, hogy a baj közös egyetértéssel orvoslást nyerjen. Nagyon helytelen e tehintetben talán a legtöbb szülő s kosztadó gondolkodás és eljárás módja, kik a fiúk erkölcsi hibáit elpalastolják, talán el is tagadják, nehogy azok a tanárok tudomására jutván, miattok a szegény fiu megrovást, talán rosszabb kalkulust is kapjon, mindenesetre a róla eddig fennállott jó vételeményt és értékbecslést elveszítse.

E pontnál a leghatározottabban figyelmeztetem a t. szülőket, hogy aggodalmuk teljesen alaptalan mert a tanároknak főtekrvése ilyen esetekben nem a megtorlás, hanem a javítás. Ugye az orvos előtt nem titkolják el a testi betegséget, mert ez a beteg rosszabbodását, esetleg halálát idézhetné elő? No hát jegyezzék meg jól mindnyájan, hogy az erkölcselenség, bűnös cselekedet a lélek betegsége s ki azt annak orvosa, a tanár, osztályfő vagy igazgató előtt fel nem tárja, a tanuló rosszabbodását, erkölcsi hanyatlását, esetleg züllését idézi elő, mi a halállal egyértelmű. Azután, ha a megtorlás elkerülhetetlen is, annak sem más a célja, mint a tanuló erkölcsi javítása.

Alkalmat veszek itt, hogy rámutassak némely szülő, vagy helyettes téves felfogására, mikor azt mondják, hogy egyik, vagy másik tanár ezt, vagy azt a tanulót üldözi. Kijelentem, hogy ezt igazi nevelő nem teheti s nem is teszi; azonban, ha a tanuló összeütközésbe jött az erkölcsi világrenddel, kell, hogy a bizalmat, a róla alkotott jóvételeményt elveszeítse s úgy ez, mint a nevelőknek ezt természetesen követő kedvetlensége a fiúval szemben mindaddig fennálljon, míg az a javulásnak kétségbevonhatatlan jeleit nem adta. Ez oly pedagógiai elv, mit a szülőknek sem ajánlhatok eléggé. Mert egyik pillanatban szigorú lenni, talán meg is verni, másik pillanatban már nyalni-falni a gyermeket, mindennek mondható, csak nevelői erénynek, okkosságnak nem. A hazafias és humánus (emberies) nevelésben szintén részt vehetnek a szülők s kell is, hogy részt vegyenek, mert legközelebb állanak gyermekeikhez s az ő példájuk, nevelő hatásuk legmaradandóbb benyomást gyakorol azoknak lelkére. Azonban a hazafias nevelés túlzását, annak szélsőségeit kerüljük. Értessék meg velök, hogy vall. és nemzetiségi különbség nélkül minden ember nemesak felebarátunk, hanem polgártársunk is s a velök való jó viszony ápolása függ tőle. Azonban nem magyar anyanyelvű tanulóink se feledjék soha, hogy a magyar hazának ők is hű fiait tartoznak lenni s a haza iránti érzületben s a hozzá fűző kötelességben a magyar anyanyelvűekkel mindig szolidárisak, egyek legyenek. Istennek hála! — nálunk e tekintetben eddig nem volt panasz s reméljük ezután sem lesz. Ha van e részben kívánni valóm, az csak az, hogy más nemzetiségűek érzületben is iparkodjanak a magyarral

egybeolvadni s mikor idő és alkalom úgy kívánja, ne vonakodjanak velünk együtt énekelni: „Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar!” s „Isten áld meg a magyart!”

A vallásos, erkölcsös, hazafias és emberies, humanus nevelést a tanári kar pillanatra sem bocsáthatja ki működési köréből s azt nemcsak példájával mozdítja elő, hanem tetteleg is folyton gyarapítja s a különböző tantárgyakban rejlő nevelő elemek kiemelésével jellemalkotóvá, állandóan ható energiává teszi. S ha a szülőkben készséges munkatársakat bir, az eredmény soha sem lehet kétes.

A tanári kar nevelő működésének legjelentékenyebb része az iskolai tantárgyakban rejlő nevelő elemek kiemelésére s felhasználására esik. Vannak tantárgyak, melyek kellő módszerrel s értelm sen feldolgozva a tanulók értelmi erejét fejlesztik. Ilyenek a különböző nyelvek, melyeket a gimnáziumban tanítunk; ilyen a mennyiségtan. A többi tantárgy is gazdagítja az értelmet; de a mellett a kedélyi és az erkölcsi élet gyarapításával a nemes értelemben vett erkölcsi jellem kialakításában is hathatós tényező.

Ilyen mindenekelőtt a vallástán, melyet erkölcsi képző ereje minden más tantárgy fölé emel ebben a tekintetben.

Ilyen ezután mindjárt a történelem, mely nemesak az erkölcsi, hanem a hazafias nevelésnek is gazdag forrása. Egy-egy lelkes történelmi előadás örök életre irányadó befolyással lehet az ifjú lélekre. Nemzeti történetünk nagy alakjai: Szent István, Szent László, Könyves Kálmán, IV. Béla, Nagy Lajos, Hunyady János, Mátyás király, Losonegy István, Szondy György, Dobó István, Zrínyi Miklós, Boeskey, Pázmány, Bethlen Gábor, II. Rákóczy Ferenc, Gr. Széchenyi István, Kossuth Lajos, Deák Ferenc és, még igen sokan úgy állíthatók az ifjúság elé mint az összes emberi és hazafiai erények példaképei. S míg lesz ifjúság, mely nagyaink erényein lelkesedni tud s példáit követni meg nem szűnik: hazánk jövője miatt esüggedni nem lesz okunk.

A történelem után jellemképző hatás tekintetében az irodalom következik, mely nagy íróink, s költőink szellemi kincsének átruházásával nemesak az értelmet gazdagítja, hanem a kedélyi és az erkölcsi életre is nemesítőleg hat.

Ugyancsak ez mondható a földrajzra, term.-rajzra, term.-tanra, rajzoló geometriára, rajzra, bölcsészetre is, azon különbséggel, hogy ezek az utóbbiak kivéve a gyakorlati életben is igen fontos helyet foglalnak el.

Ennyit a nevelésről. A tanítást illetőleg mindjárt kijelentem, hogy az nem úgy történik ma már, mint a régi jó időkben, mikor a tanítás lecke feladásból s kikérdezésből állott. A tanítás súlypontja ma az iskolára esik s az a tanuló, ki legalább közepes tehetség mellett a tanítást figyelemmel kíséri, a tanulni valókat már az iskolában elsajátíthatja, úgy, hogy otthoni előkészületre nem marad neki más hátra, mint az emlékezetbe vésés, idegen szók s szó-rul-szóra betanulandó versek emlézése, egy kis ismétlés s néhány számtani példa megismerése. S miniderre ezután egész délután áll a tanuló-

ifjú rendelkezésére, mivel az előadásokat 8 órától 1-ig egyfolytában tartjuk.

Mai tanításnak 2 fontos elve: a szemléltetés és a tömegtanítás. A tanító eljárás indukció útján megy végbe. Indukció annyi, mint rávezetés, mert a tanár nem mondja meg előre — hogy ne mondjam, nem rágja a tanulónak a szájába — a kész tudni valót! a tantételt, hanem kérdésekkel vezeti rá, még pedig a következő módon.

Tegyük fel, hogy az ásványt tanítom s ebből az arany van soron. Beviszem az illető ásványt a szertárból az osztályba s minden tanulónak bemutatom, szemléltetem s tervszerűen intézett kérdésekkel veszem ki belőlük, mit látnak rajta, hogy jut az ember birtokába, hogy dolgozzák fel, mire használják sat. A mit a tanulóknak tanulniok kell, velök mondom el. Mikor ezzel végeztünk, az arany leírását közösen állapítjuk meg (ez a tömegtanítás) oly formán, hogy a kérdéseket az egész osztályhoz intézve, utólag szólítunk fel egyeseket a feleletre s ha valaki nem tud, nem mondjuk meg helyette, hanem mást szólítunk fel.

Ha természeti tárgy nem áll rendelkezésünkre, — pl. oraszlán, teve s más egyéb, — jól sikerült képeket használunk, s az állatserlegletben látottakra hivatkozunk; de az eljárás ily esetben is ugyanaz marad.

A tanulókkal minden tantárgyat szemléltetünk, a mit csak lehet s a tanár e munkának csak vezetője, útbaigazítója. A földrajzot földgömb, térképek, földrajzi képek s ahol természeti tárgyak vannak (tengerek, tavak, folyók, hegyek, tűzhányók sat.), azoknak segítségével szemléltetjük. A történelmet térképek, történelmi színhelyek, épületek, régiségek, jól sikerült történelmi képek segítségével. A fizikát, chemiát kísérletek, természeti tümemények s gyárak megfigyelése, az irodalomtanítást irodalmi művek olvasása és elemzése útján.

Pl. soron van a ballada. Nem mondom el a tanulóknak előzetesen, hogy a ballada dráma dallamban elbeszélve, hanem balladákat olvastatok, ismertetek velök s pl. Arany V. Laszlojának elemzése útján megállapítom a tanulókkal közösen a költemény epikai, lírai s drámai elemeit. Szóval megismertetem e költeményen, mint konkrét tárgyon, annak tartalmát, szerkezetét, irodalmi formáját, stílusát, jelentőségét, személye jellemzését s ezután ismét az egész osztályhoz intézett kérdések segítségével megállapítjuk a ballada elméletét s végül összefüggőleg is elmondjuk azt. Beláthatja ebből a t. Közönség, hogy az ilyen tanítás egyszerű, világos s mindenkefelett értelmes s ha a tanuló az iskolában figyel, otthon tankönyve alapján is emlékeztetve véli a dolgot, nem lehet sok baja a tanulással.

Tehát figyelem és szorgalom a tanuló ifjú 2 főerénye s ha ezekben harmadikul társul a kitartás, az eredmény el nem marad. Rendes körülmények között meg is van ez; de a mellett is igen gyakori az ifjak közt a figyelmetlenség, hanyagság és a kitartás ellenkezője: az időelőtti elbágyadás. A figyelmetlenség ellen eleget küzdünk az iskolában; de a hanyagság elleni küzdelemből a szülőknak is ki kell venniök a maguk részét.

Bármely nagyobb dolognak, hová a tanulás is tartozik, elvégzése, jobban mondva megkezdése, bizonyos kellemetlen érzéssel jár s csak a bevégzés sikere nyújt édes örömet, kellemes megnyugvást. Nem hiába mondja a közmondás is: „Késérü a munka gyökere, édes a gyümölcse“. Ezt a kellemetlen érzést kell az ifjaknak legyőzniök magukban s annak legyőzésében a szülőknak is segítségükre kell jönniök. Hogy mikép győzhetik le, azt is megmodom. Erős elhatározással. Ha valakinek reggel korán kell kelnie, úgy-e milyen nehezen megy eleinte? De ha az első napon erős elhatározással kiugrik az ember az ágyból, másnap már sokkal könnyebben megy a felkelés, utóbb meg már

kelteni sem kell s az eleinte tapasztalt kellemetlen érzés végkép eltűnik s a felkelés minden nehézség nélkül megy végbe. Persze ha a felkelés valami igen kellemes dologgal, pl. szeretett rokonokhoz vagy barátokhoz utazással s talán épen szürettel van összekötve, nem valami nagy megerőltetésbe kerül. S bár a tanulás még ennél is kellemesebb következményekkel, testi és lelki erőink kiművelésével s majdan a társadalomban egy előkelő hely elfoglalásával jár, — ez, mint az előbbinél távolabb eső, bár hasonlíthatatlanul többet érő dolog, korántsem oly kecsesgató a lusta tanulóra, mint a korai felkeléssel járó szüreti élvezet.

Tehát gyakorolják magukat az ifjak erős elhatározással a szorgalom és kitartás elsajátításában s ha egyszer ez sikerült, nem csak a jelzettem megélhetést biztosító célt fogják elérni, hanem a műveltség útján előre megtett minden egyes lépés a legnagyobb szellemi gyönyörrel tölti el őket. Ki nem hiszi próbálja meg.

Az a tanuló, ki a fönnebb jelzett iskolai tanításban figyelemmel vesz részt, ha csak közepes tehetségű is, nem fog otthon a lezakkékkal kínlódni, nem fog magolni s nagy baj is volna, ha ezt tenné. A magolásnak s a vele járó eredménytelenségnek elkerülése végett a tanuló foglalja mindig össze s mondja el otthon a feladott lezake rövid tartalmi kivonatát. Ha azt tudja, semmitől sem félhet, mert annak kibővítése, az értelmes felelet nem lesz nehéz. A reális tudás szavak segítségével nyer jézéki alakot akár élőszóbeli, akár írásbeli előadásban. A ki bírja az anyagot: a szót, a formát megtalálja hozzá; pedig ez is fontos, mert „forma dat esse rei“ (a forma ad a dolognak létet.)

(Folyt. köv.)

H I R E K.

Veni Sancte-val, Isten dicsőítésével fogott hozzá főgimn. tanulóifjúságunk a tanuláshoz. Pénteken reggel 9 órakor a belvárosi templomba mentek tanaraik vezetése alatt, imádkoztak az Úr színe előtt, hogy adjon nekik erőt, egészséget és kitartást a tanuláshoz; majd egybegyűltek a gimn. tornaterembe szép számú közönséggel együtt és meghallgatták az igazgató megnyitó beszédét, melyet tanulságosságánál és érdekességénél fogva már azért is közlünk teljességében, hogy azon szülők is tudomást szerezhessenek róla, kik — heti vásár lévén — elfoglaltságuk miatt nem hallgathatták meg az őket nagyon is közelsőt érdeklő beszédet. — A hallgatóság a beszédet harsány éljenzésben részesítette és aztán szét oszlott, míg a tanulók osztálytermeikbe vonultak, hogy tanáraik első rendelkezéseit meghallgassák. Szombaton már kezdetét vette a rendszeres oktatás.

Népiskolánk államosítása ügyében faragó János kir. tanfelügyelő átíratot intézett v. tanácsunkhoz, melyben arra kéri a tanácsot, hogy az államosítás ügyében f. hó 17-ére rendkívüli közgyűlést hívjon össze. A gyűlésen a tanfelügyelő is jelen lesz és így a legmértvadóbb egyén ad majd felvilágosítást az államosításból az városra hármló előnyökről.

Beiratások a főgimnáziumban 1. 2. és 3. dikán befejeződtek és még csak egyesek jelentkezhetnek ezután, akik mérvadó indokolás mellett vétetnek fel. Beiratkozott az I. osztályba 81. a II. ba 45, a III.-ba 35, a IV.-be 28, az V.-be 18, a VI.-ba 20, a VII.-be 16, a VIII. ba 18. Összesen tehát 261-en. Ha azonban — mint más helyen megirtuk — a párhuzamos I. osztályt nem nyitják meg, akkor az I.-ben csak 70-en maradhatnak meg és fölös I osztályu tanulóknak más városba kell felvételt keresniök. Tavaly ilyenkor 228 iratkozott be, tehát 33-mal több mint az idén.

A hivatalos órák a városnál július—augusztusban reggeltől déli 1 óráig tartottak, szeptember 1-jétől azonban d. e. 9 órától 12-ig és d. u. 3—5-ig tartanak.

Párhuzamos I. osztály felállításában fáradozik főgimnáziumunk intézősége. Az elsőosztályba való felvételre körülbelül 100 tanuló jelentkezett, de a kevébbé jó bizonyítványúkat mindjárt vissza-utasították, mindemellett 81 tanuló irtak be, persze azon reményben, hogy párhuzamos I. osztályt állítanak fel. Egy osztályba u. i. csak 60 tanuló vehető fel, főigazgatói engedéllyel 68. Ha tehát a beiratkozott fölösleget nem akarjuk elutasítani, fel kell állítani a párhuzamos I. osztályt. — Csütörtökön ülésezett a főgimn. bizottság és elhatározta hogy azonnal összehívta rendkívüli közgyűlést, mely ebben a városra is előnyös kihatással bíró ügyben bizonyára kedvezően fog határozni, már azért is, mert a párhuzamos osztály felállítása csak ideiglenesen fog pár száz frtba kerülni, míg a következő években e néhány száz forint bőséges fedezetet nyer a tanulók szaporodásából befolyó tandíjakkól. U. i. ha sok tanuló van az I. osztályban, sok jut fel a II.-dikba innen a III.-dikba és így tovább, úgy, hogy ha mind a 8 osztály szaporulatát csak 10—10 tanulóra is tesszük — ez pedig a legkevesebb — 80 tanuló szaporulatot számíthatunk, és 80 tanuló tandíja 24000 frt, míg egy helyettes tanár — kire jgy szükségünk van — csak 800 frtba kerül.

Roszbabb helyzetben vagyunk Zentán, mint némely faluban. Így p. Orosházán külön kereskedő tanonciskola van már évek óta, míg nálunk a kereskedő tanoncokat az iparos tanonciskola látogatására kényszerítik, pedig mindenki tudja, hogy a kereskedő tanoncoknak — ha szakmájában szükséges tudást elsajátítsa — más tantervű iskolára van szüksége, mint az iparostanoncoknak. — Mi évek óta számtalanszor sürgettük a kereskedő tanonciskola felállítását, de eredményre nem vezetett. Legutóbb iskolaszékünk érdemes elnöke ftdő. Gozón István ur buzgkodott ez irányban, de képviselőtestületünk és v. tanácsunk csak az iránt bír érzékkel, a mit raparancsol a fölösbb hatóság. — F. hó 17-én városunkban fog időzni Faragó János kir. tanfelügyelő. Ez alkalmat kereskedőink elükön ftdő Gozón Istvánnal felhasználhatnak arra, hogy a tanfelügyelőt figyelemztessék e tarthatatlan állapotra.

A munkásházak építésére az „Osztrák-Magyar-Bank 520000 koronát hajlandó 50 évi törlesztésre kölcsön adni a városnak ingatlanaira való betáblázás mellett.

Beiratkozások a közs. népiskolába. A községi népiskola városi osztályába a tankötelesek beiratása szept. 1-étől 7-én bezárólag tart. A beírás végett minden tanuló azon körben melyben lakik szülője kiseretében megjelenni köteles, s azon tanító által iratik be, kinek osztályába járni fog. A beiratás szept. 7-én csak a délelőtti órákban fogantositattik. A szept. 7-éig be nem iratott tankötelesek a hatóság által kiküldött összeírók által haladéktalanul összeíratnak és megbüntettetnek ha az összeírás fogantositása után 3 nap alatt be nem iskoláztatnak. A „Veni Sancte“ szept. 8-án d. e. 8 órakor tartatik meg. hitközségi kisedododákba a beiratások szintén szept. 1-től 7-éig történnék. A rendszeres tanítás a városi iskolai osztályokban szept. 9-én veszi kezdetét. A javító és potvizsgálatok szept. hó 1-én és 7-én tartatnak meg.

Lépfene. Szabó Sándor állatorvos Ungár Ferencz szállasan lépfene járványt tapasztalt, miről a kapitányságnal jelentést tett.

Az „Összetartás“ politikai lappá változott. Politizált ugyan eddig is, de a főfoglalkozása a szomszédjával, a „Függetlenség“-gel való torzalkodásból állott. Nem hisszük, hogy ezután ezzel fel fog hagyni, mert már pénteki számában is fenyegeti a „szomszédot“.

10 éves jubileumot tart a kath. legényegylet Kisasszony napján f. hó 8-án. A jubileum hangversennyel és táncmulatsággal van egybekapcsolva.

Hajóhidat akarnak közösen felállítani Ada és Padé községek a Tiszán. F. hó 17-én tartják meg ez ügyben a helyszíni szemlét, melyben

Bács- és Torontálmegye alispánjai, a vasúti és hajózási felügyelés és az érdekelt községek előljárói fogják részt venni.

Hirdetmények a városnál: A kovács és bogrnár javítási munkák az 1909—1910—1911. évekre a gazd. tanácsos hivatalos helyiségében f. hó hó 27-én d. e. 9 órakor nyilvános árlejtésen ki fog adatni. — A város részére szükséges 800 darab cirokseprű és 40 drb. serteporló szállítása a városgazda hivatalos helyiségében f. hó hó 20-án d. e. 9 órakor. — Az aj zsilip vízlevezető csatornájától a népkerti rámpáig terjedő ártéren termelt sarjufű a gazd. tanácsos hivatalos helyiségében f. hó 6-án d. e. 9 órakor. — A beczei erdőben teknő készítésre még alkalmas nyárfák darabonként vagy csoportokban a helyszínen f. hó 7-én. d. e. 9 órakor. —

A tanév közeledtével figyelmeztetjük a t. könyvvásárló szülőket, hogy gyermekeiknek régi, használt könyveket ne vegyenek. Részint mert a régi használt, telefirkált és rongált könyvből nem tanul olyan kedvvel, mint egy újból, másrészt a régi könyv mindenféle betegség terjesztője is lehet, — mindezeknél fogva legajánlatosabb az új tankönyv vétele.

Nőgyógyász. Szabadkán, melynek közközkórházában mintegy fél év előtt alkalmazták az első orvosnőt Dr. Heumann Gertrud személyében, a gyógyszerészi szakban is akadt a szép-nemnek képviselője. Horovitz Irma a neve s az ottani Schubert gyógyszerterápiában nyert alkalmazást.

Nem lesz ellenőrző szemle. A hadügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint az idej ellenőrző szemlék elmaradnak. Ellenben elrendelte a hadügyminiszter, hogy tartósan szabadságot, vagy a szolgálatból, vagy fegyvergyakorlatról elbocsátott legénységet különös gonddal oktasák ki jelentkezési köteleességeikről. A tiszt ellenőrző szemlék azonban az idén is a szokott módon megtartandók a rendelet szerint.

Gyermekek bélfurujta és védekezés ellene. Kimerítő statisztika hiteles adatai szerint, az első gyermekév halálozásainak 60—70 %-a az emésztő szervek megbetegedéseire esik. Hogy ezek a megbetegedések a hibás táplálkozásból erednek; nem szorul bizonyításra. A nyári forróság, a máskor sem megbízható tejben ilyenkor nyüzsgő baktériumok, az általuk okozott vegyi bomlása a tejnek, alig észrevehető indispositió a a gyermeknél és beköszönt minden rémével a rettegett bélfurujta. az orvosoktól taláiban gyermekhulerának bélyegzett betegség. — A különben oly nagy tápláló értékű tejtől. De azért adjunk tejtáplálékot a gyermeknek; csak hogy olyat, a melyik nem bomlik, a melynek állandó összetételét sem hőmérsék, sem helyi viszonyok megváltoztatni nem képesek: az alpesi tejből készült, abszolút tápláló becsű és soha sem bomló Nesztlélszetet.

Felhívás. Azon társadalmi bajok közül, melyek hazánk kulturája, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az alkoholizmus és így mindenkinek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népellenesség ellen indítandó küzdelemben részt venni. — A magyar társadalom is kezd belátni, hogy az alkoholelleses küzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálgigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely néhány év óta az alkoholkérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonsági Egyesület alkoholibizottsága, elhatározta, hogy f. évi okt. hó 5., 6. és 7-én a fővárosban tudományos alkoholelleses tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődőket ezenel meghívja. — A tanfolyam munkarendje a következő: Okt. hó 5-én: d. u. 6 óra, Dr. Entz Géza egyetemi tanár: Az alkoholkérdés biológiai

szempontból, d. u. 7 óra, Dr. Korányi Sándor egyetemi tanár: Az alkohol, mint kórokozó. — Okt. hó 6-án: d. u. 6 óra, Dr. Stein Fülöp: Alkohol és agyműködés, d. u. 7 óra, Dr. Baumgartner izidor koronaügyész-helyettes: Alkohol és büntettek. — Okt. hó 7-én: d. u. 6 óra, Rosenberg Augustus tanár: Alkohol és iskola, d. u. 7 óra, Giesswein Sándor országgy. képviselő: Az alkoholkérdés szociálpolitikai jelentősége. — Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV., Mária Valeria-utca 12.) tartatnak meg. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturegyesületek, valamint, tanítók és főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett, ingyen jegyben részesülnek. — Felhívjuk mindazokat, kik hivatalos állásuk, vagy társadalmi működésüknel fogva a közegészségre, a népnevelésre és a népművelődésre befolyással vannak, hogy ezen tanfolyamon minél nagyobb számban vegyenek részt. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasúti jegyet eszközölünk ki. — Jelentkezések az Általános Közjótékonsági Egyesület titkárához Dr. Lányi Marton urhoz (VI., Eötvös-utca 8.) intézendők. — Tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. Csáky Albinné elnök. Lukacs György alelnök.

A vasárnapi munkaszünet. A temesvári kereskedelmi alkalmazottak egyesülete az Országos Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülettel egyetemben országos kongresszusra hívta össze a vidéki tarsegyleteket a vasárnapi munkaszünet tárgyában. A kongresszus, melyre már eddig is 30 egyesület jelentkezett szeptember hó 6-án d. u. 3 órakor fog megtartatni. a temesvári varmegyeház nagytermében. Az előadói tisztet dr. Láng Béla temesvári ügyvéd vállalta. Az előkészítő bizottság a kongresszusnak a megszakítás nélküli 24 óras vasárnapi munkaszünet érdekében alaposan kidolgozott memorandumot fog előterjeszteni, melyet nagy monstreküldöttséggel fog átnyújtani Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek és Sztéryni József államtitkárnak. A mozgalomhoz különben számos kereskedő is csatlakozott.

Pusztaszeri ünnep. A Pusztaszeren ma 1908 évi szeptember hó 6-án tartandó Árpád-ünnep sorrendje: 1. Reggel 9 órakor szentmise és beszéd. Modja: Várhelyi József róm. kath. plébános: mise alatt ősrégi magyar egyházi énekeket ad elő a Szegei Dalárda és Zsák Lajos szegedi tanító. 2. Hymnusz. Éneklő az ünneplő közönség. 3. Alkalmi költemény. Szavalja Ditrői Nándor. 4. Ünnepi beszéd. Tartja Reök István országgyűlési képviselő. 5. Pusztaszeri tanulók versenyszaválása. sikverseny, tánc és egyéb szórakoztató mutatványok. 8. Emléktárgyak kiosztása.

Urain, ez nem volt kis dolog! Képzeld el, egészen eltévedtem; fölöttem meredek sziklák, alattam százméteres szakadék és lehetetlen volt előre vagy hatra jutnom. Husz órát kellett ebben a helyzetben töltnem és szerencse volt, hogy a zsebemben volt egy skatulya Fay-féle valódi szodeni ásványpasztilla, a mi nélkül nem megyek kirándulásra. Nemcsak a szomjúságtól védett meg e pasztilla, hanem ennek köszönhetem elsősorban, hogy súlyos meghülés nélkül menekültem a bajból. Fay valódi szodenijét minden hegyi kirándulásra el kell vinni. Skatulyája 1 K 25 filléért minden gyógyszerterápiában, drogériában és ásványvizeskereskedésben kapható.

Főraktára Budapest: Egger Leó dr. és Egger J., VI., Váci-körút 17., Kochmeister Frigyes utóda, V., Hold-utca 8., Thallmayer és Seitz, V., Zrínyi-utca 3., Török József, VI., Király-utca 21.

Női Élet. A magyar írónők legsajátabb, külön orgánuma gyanánt új szépirodalmi és társadalmi hetilap indul meg a fővárosban „Női Élet” cím alatt. Az új lap a maga nemében még a kölföldön is egyedül fog állani, amennyiben nemcsak szellemi vezetését irányítják nőirők; Alba Nevis, R Beck Blanka és Csicseri Orosz Adrienne, hanem minden sorát nőirők írják, akik közül Abrányiné, Katona Klementin, Adam Éva, Albisy Katalin, Alexander Erszi, B. Büttner Ju-

lia, B. Zalay Masa, Castelli Erna, Czóbel Minka, De Gerando Antonina, Ego (Dr. Rózsavölgyiné), F. Kaffka Margit, Fayné Hentaller Mária, Gajári Böske Gáspárné Dávid Margit, Geőcze Sarolta, Gineverné Györy Ilona, H. Szederkényi Aniko, H. magyar Kossa Izabella, Halmi Piroška, Harasztiné, Récsi Jolán, Holló Sárka, Horvát Böske, Huszár Lolli, Isaák Mártha, Janda Matild, Jászay Mari, Jorgné, Draskóczy Ilona, Kántor Irma, Kordina Lily, Kövér Ilma, Krüszelyi Erzsike, L. Ady Mariska, Lengyel Gizella, M. Hrabovszky Julia, M. Korniss Aranka, Miklók Jutka, Mókne Fereghy Gizella, O'Donnel Henrikné grófnő, Ritótk Emma, Szendéné Dárdai Olga, Szerellemhegyiné Móczár Jolán, Szikra (Gróf Teleki Sándorné). Tormay Cecil, Tutsekné Bexhett Lilly, Ujfalussy Amadil, Vécseiné Jankovits Lujza, Wettsteinné, Szlaha Margit, Zemplény P. Gyulané. Yvette (Bubics Józsefné) és még igen sokan a legjobbak tömörültek az új lap köré. A „Női Élet” elsősorban a modern nőkérdés nálunk is mind aktualisabbá váló problémáit fogja hasábjain megvitatni, az erre legilletékesebb tényezők — a magyar írónők — közreműködésével, de ezenkívül a szépirodalmi, gazdasági és háztartási, irodalmi és művészeti, általában minden olyan területre ki fogja terjeszteni figyelmét, mely a modern nő életével s így a műveltebb magyar családok gondolatkörével valami vonatkozásban van. Az érdekes új hetilap, mely képekben is be fogjamutatni úgy a magyar, mint a kölföldi nő élet kimagasztóbb egyéniségeit és eseményeit, október havában indul meg, amikor mutatvány-számot az érdeklődőknek készségezettel küld a kiadóhivatal: IX., Angyal-utca 15.

Katonai közvetítő irodák alkonya. A fővárosi napilapok hirdetési között naponként olvashattuk a katonai közvetítő irodák hirdetéseit Kossuth kereskedelemügyi miniszter leiratban utasította a törvényhatóságokat, hogy ily irodákra ezentul iparigazolványt nem szabad kiadni.

Az új sósorszesz rendelet enyhítése. A sósorszesz készítmények elárusítását szabályozó rendelkezések körül panaszok és óhajások merültek fel, amelyeket a belügyminiszter most új sósorszeszrendeletben egyeztet össze a közérdekkel. Az új rendelet megszabja, hogy a sósorszesz készítmények, amelyek nem gyógyhatású és egyéb alkotórészekből is készülnek, továbbra is forgalomban maradnak, csak arra kell ügyelni, hogy házi szerminőségük világosan ki legyen tüntetve és sem magán az árun, sem a mellékelt nyomtatványokon vagy hirdetéseken gyógyszerképen ne ajánltassanak. Az eddigi cikkek pedig, mivel forgalomba hozása jóhiszeműleg történt megmaradhatnak a kereskedelemében, csak az új rendelettel ellenkező nyomtatványok távolítandók el róluk.

A Liniment. Capsici comp. a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hatfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzölés mindig mindig fájdalomcsillapító hatást idézte elő; sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Linimenttel való bedörzölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzölés képpen az influenza ellen is és üvegekben: 60 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerterápiában kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expellert) kérni, vala mint a „Horgony” védjegyre és a Richter cég-jegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Háztartásban fontos a mohai Ágnes forrás. Bővebbet a megjelent hirdetés.

A „Zenélő Magyarország” közismert zene-műfolyóirat ép most jelent 366-dik füzetét, újra a legjobb s kedvelt zongora ujdonságokat közli

mégpedig: I. Böhm Himér. Fecske madár-daru madár hangulatos magyar dalát. II. Dr. Angyal Armand. „Ami bizonyos” tréfás dalát. III. Schubert Ferenc. Éjjeli zene. Ständchen műdalt. György Margit magyar szöveg fordításával. IV. Lányi Ernő. „Hunnia gyásza”. Nagyszerű magyar kesergőjét zongorára. — Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6—8 koronaért szerezhenni meg külön kiadásokban, amennyit egy füzet ad a pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt, 6 korona fél-évi előfizetésért, 12 ily gazdag tartalmú füzetet s egy 50 zeneoldalt tartalmazó albumot — egész évi 12 korona előfizetésért pedig, a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat, teljesen ingyen adja előfizetőinek. — Előfizetések a most megindult 1908 évi 2-dik (jul.-dec.) félfévre, a „Zenélő-Magyarország” (Kökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József körut 11. intéződők, honnan kívánatra kimevitő árjegyzék, ingyen és bérmentve küldetik.

Aki sikerrel akar hirdetni, forduljon az „Általános Tudósító” (Leopold Gyu'a) hirdetői osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körut 41, ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetői osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

Az orvosok fizetése. A községi és körorvosok fizetése az új törvény szerint ez évi szeptember 1-étől kezdve többé nem a községeket, hanem az államkincstart terheli. Mivel azonban a törvény életbe lépésének előkészületei szeptember elsejéig előreláthatóan nem lesznek befejezhetőek, a belügyminiszter körrendeletben hívta fel a törvényhatóságokat, hogy a törvény életbe lépéséig a községek által fizetessék ki továbbra is a községi és körorvosoknak járó fizetéseket. Ezeket az összegeket természetesen a községek javára fogják elszámolni.

Magyar Otthon. E scragu penzio Gshados hazasparok es maganos utas szere. Egan a berendezett kuton bejarau szobak. Rezagyak, turdok, lit. Oleso arak. Budapest, Foherceg Sandor utca 30 szam.

Eljegyzési- Lakodalmi- D. mast - Evienne - és „Henneberg, selyem 1 K 50 f. töl feljebb, bérmentve és vámentesen. Minta postafordultával

Megrendelések bármely nyelven intézendők a Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Nyilt-tér. *)

Az „Üstökös”

a legjobb magyar vicclap.
Hétenkint 20 oldal, színes képek.
Előfizetés: (jul. dec.) 6 korona.
 (jul. okt.) 3 korona.

A ki a félelvi előfizetést most beküldi, ingyen kapja az 1907. évi teljes bekötött évfolyamot. (700 oldal vice, kép, stb.)

Utalványcim:

Üstökös,

Budapest, V. Szabadságtér 11

*)E rovat alatt közlöttekért a beköldő a felelős.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Fekete Sándor

AMERIKA

Elutazás Havreből minden szombaton,
Bécsből minden kedden.

Utazási jegyek a

Francia vonalra

Amerikai vasuti jegyek bármely állomásra eredeti árban.

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve CSAKIS a

FRANCIA VONAL ad.

Bécs, IV. Wiedener Gürtel Nr. 16.

(A déli- és államvaspályával szemben.)

A címre gondos ügyelet kéréstik.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, as forduljon az „Általános Tudósító” (Leopold Gyu'a) osztályához, Budapest, VII. Erzsébet körut 41, ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetői osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknak díjmentesen.

KISS ÉS TÁRSAI

(Czégtulajdonosok: Fekete Géza, Kiss Sándor és Weiner Lipót)

famegmunkáló ipartelep és bútorgyár

Telefon: 34.

ZENTA.

Sürgönczim: **BÚTORGYÁR.**

Elvállal teljes lakberendezéseket minden stílusban és kivitelben, a leggyorsabbtól a legfinomabbig.

PIPERE BÚTOROK.

BÚTORKERESKEDŐKNEK EN-GROS ÁR.

Iroda-, üzlet-, kávéházi-, és éttermi berendezések, portálok, ajtók, ablakok készítése.

Elvállal: asztalosoktól **MÉRSEKELT ÓRADIJAK** mellett asztalos- és különösen építelmunkákat **GÉP ÁLTAL** teljesen elkészítve.

33 év óta fennálló könyv- és papírkereskedésem

szolidan és pontosan szolgálta ki a n. é. közönséget és ezután is ily irányban vezetem azt tovább. Arra kérem tehát a n. é. közönséget, hogy bizalmával ezután is ajándékozzon meg és könyvszükségletét nálam vásárolni sziveskedjék.

Együttal tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy ideiglenesen még néhány hétig üzletem a

„Zenta Vidéki Takarékpénztár”

emeletes házában van,

de nem sokára az épülőfélben levő

róm. kath. plébánia palotájának

főtéri egyik boltjában helyezem el.

Magamat a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlva, maradok Zentán, 1908. aug. hó

teljes tisztelettel

Fekete Sándor.

LEGJOBBAKA

Resiczai ekek, Losonczy vetőgépek és Kalmár-féle rosták.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VÉZÉRÜGYNÖKSÉGE,
BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

Nyomatott Fekete Sándor könyvnyomdájában Zentán